

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti **o maloleté deti M.**, nar. X., **M.**, nar. X. a **S.**, nar. X., **K.**, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, deti rodičov matky Mgr. Z. U., bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. J. S., advokátom, so sídlom v L., otca Mgr. S. K., bývajúceho v T., **o úpravu styku otca s maloletými deťmi**, vedenej na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 8 P 84/2007, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 4. septembra 2008 sp. zn. 12 CoP 22/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Lučenec rozsudkom z 22. 2. 2008 č. k. 8 P 84/2007 – 127 zmenil rozsudok Okresného súdu Lučenec č. k. 11 P 360/2006 – 336 z 26. februára 2007, právoplatný 28. 3. 2007 čo do výroku o styku tak, že otec Mgr. S. K. si prevezme maloleté deti M., nar. X., M., nar. X. a S., nar. X., každú prvú sobotu v mesiaci o 9.00 hod. a deti vráti pred byt matky vždy na druhý deň v nedeľu o 17.00 hod., počas jarných prázdnin tak, že otec si prevezme deti pred bytom matky v prvý pondelok na začiatku jarných prázdnin o 9.30 hod. a deti vráti pred byt matky o týždeň v sobotu o 17.00 hod., počas letných prázdnin si otec prevezme deti pred bytom matky každý prvý pondelok v mesiaci august o 9.30 hod. a deti vráti pred byt matky o dva týždne v nedeľu o 17.00 hod. Matke uložil povinnosť maloleté deti v určených termínoch na stretnutie pripraviť a otcovi v určených termínoch deti pred byt matky vrátiť. Uviedol, že úprava styku rodičov s maloletými deťmi je iba časťou práv

a povinností rodičov k maloletému dieťaťu. Ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností podľa § 26 Zákona o rodine a teda aj rozhodnutie o úprave styku. Pri rozhodovaní o úprave styku musí mať súd na zreteli predovšetkým záujmy maloletého dieťaťa. Úprava práv a povinností reaguje na Dohovor o právach dieťaťa v tom zmysle, aby dieťa nebolo chápané iba ako objekt výchovy bez možnosti vyjadrovať slobodne svoj názor na otázky, ktoré sa ho týkajú. Preto pri rozhodovaní zohľadnil aj názor maloletých detí a dospel k záveru o primeranosti stretávania sa otca s maloletými deťmi jedenkrát za mesiac. O maloleté deti je v rodine matky dobre postarané, deti dosahujú veľmi dobré výsledky v škole a pokiaľ by museli navštevovať otca dvakrát za mesiac, znamenalo by to pre ne vzhľadom na náročné školské povinnosti značnú časovú záťaž. Pre posilnenie vzájomných vzťahov považoval za potrebné stretávanie sa všetkých detí súčasne s otcom počas jarých a letných prázdnin, kedy sa môže otec podieľať na výchove detí.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom zo 4. septembra 2008 sp. zn. 12 CoP 22/08 na odvolanie otca maloletých detí zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že návrh o zmenu úpravy styku otca s maloletými deťmi zamietol. Nestotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa o splnení podmienok pre zmenu rozhodnutia o predchádzajúcej úprave styku otca s maloletými deťmi. Uviedol, že styk otca sa podľa neho neuskutočňoval a neuskutočňuje, v čom zohrala úlohu skutočnosť, že otec detí svoje právo stretávať sa v presne určený čas s deťmi posledných 7 mesiacov nevyužíval. Styk s maloletým M. a M. sa uskutočňoval na základe ich vzájomnej dohody, čo matka rešpektovala. Maloletá S. neprejavila záujem stretávať sa s otcom, čo obaja rodičia vzali na vedomie. Bol toho názoru, že pokiaľ akákoľvek úprava styku nevedla k presnému plneniu práv otca a povinností matky, nedošlo k žiadnej preukázanej zmene pomerov odôvodňujúcej zmenu úpravy styku otca s deťmi. S ohľadom na vek detí, ich spôsobilosť vnímať situáciu medzi rodičmi, vlastný úsudok a schopnosť prejavovať svoju vôľu je reálne, aby styk detí s otcom sa uskutočňoval na základe vzájomnej dohody prejavenej aj pred matkou, keď žiadna opakovaná zmena úpravy na tejto okolnosti nič nezmení. Rozhodnutie súdu prvého stupňa preto zmenil v záujme maloletých detí, ktoré sú neustále a opakovane (od roku 1996) vystavované konfliktným situáciám práve kvôli úprave styku s otcom a sú vo veku, keď ich vôľu musí súd rešpektovať.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala dovolanie matka maloletých detí. Jeho prípustnosť vyvodila z § 238 ods. 1 O. s. p. a dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. Žiadala rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Rozhodnutie ako

aj odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu považovala za nepochopiteľné, keď uviedol, že styk detí s otcom sa bude uskutočňovať na základe ich vzájomnej dohody, resp. prejavenej vôle matky. V konaní bolo preukázané, že otec maloletých detí sa s matkou na úprave nevie dohodnúť, prečo podal aj návrh na výkon rozhodnutia. Dôvodom nevykonávania styku otca s maloletými deťmi podľa súdneho rozhodnutia nie je neochota z jej strany, ale neochota detí stretávať sa s otcom v súdom určených termínoch. Otec si napriek tomu určený styk vyžaduje, čo sťažuje rodinné spolužitie. Mala za to, že súd musí brať do úvahy aj názor detí, ktoré sú schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor a taktiež by mal brať do úvahy aj znalecké posudky, ktoré sú v rozpore s terajšou úpravou styku. Preto rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Otec maloletých detí navrhol dovolanie matky zamietnuť, pretože rozsudok odvolacieho súdu je správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O. s. p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom vo veci upravenej zákonom o rodine (vo veci úpravy styku otca s maloletými deťmi).

Podľa § 238 ods. 4 O. s. p. ale dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, priznaní rodičovských práv a povinností maloletého dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení.

Podľa citovaného ustanovenia teda dovolanie nie je prípustné ani proti meniacemu rozsudku odvolacieho súdu, ak ním bolo rozhodnuté vo veci upravenej zákonom o rodine.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O. s. p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p. , ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Dovolateľka žiadnu z týchto väd nenamietala a jej existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Matka maloletých detí namietala nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o takýto prípad v prejednávanej veci nešlo).

Keďže ustanovenia § 237, § 238 ods. 1 – 4 O. s. p. dovolanie matky maloletých detí proti rozsudku krajského súdu nepripúšťajú, bolo potrebné tento opravný prostriedok odmietnuť

podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p. Vzhľadom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 146 ods. 1 písm. a/ O. s. p.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. apríla 2009

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: